

« سورة فتح »

۴۸- سورہ الفتح

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا (۱)

ما تو را پیروزی بخشیدیم (چه) پیروزی درخشانی.

۳- « کلماتِ هم‌ریشهٔ با فتح » کدامند؟

« فتح »، « فتوحات »،

« فاتح »، « مفتوح »، « مفتاح »، « مفاتیح »،

« إفتاح »، « إفتاحیه »،

« إستفتاح »، « إنفتاح »

۴۔ « کلمہ (یا: کلمات) متضاد با فتح » کدامست؟

« مُمسک »، « غلق »،

« سد »، « مقالید »

ما **يَفْتَحِ** اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا **مُمْسِكٍ** لَهَا

وَمَا **يُمْسِكُ** فَلَا **مُرْسِلٍ** لَهُ ... (فاطر/٢)

... إِنْ أَرَادَنِي اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ **كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ**

أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ **مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ** ...

(زمر/٣٨)

وَ رَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ

و غَلَقَتْ **الْأَبْوَابَ** ...

(يوسف/٢٣)

سَدَّ

⊙ « سَدَّ » □

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ ... (٩٣)

... فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا

(كهف/٩٤)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا (أحزاب/٧٠)

وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا

فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ (يس/٩)

مقاليد

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ
(زمر/٤٣)

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
(شورى/١٢)

« کلمات مترادف با فتح »؟

خول

« **خَوَّلَ** » یعنی:

(خیلی بیشتر از: « **خال** » و « **خاله** »)،

نسبت به شخصی،

« **محبت** و **مراقبت** ویژه » داشتن.

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ
تَعِ إِذَا حَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ
وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا ... (زمر/۸)

و چون به انسان آسیبی رسد خدایش را با توجه کامل می خواند،
اما وقتی از نزد خود نعمتی به او می بخشد آن مصیبت قبلی که برای رفعش
به درگاه او دعا می کرد را فراموش می کند و برای خدا همانند قرار می دهد ...

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَاَنَا
ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا

قَالَ: إِنَّمَا أُوتِيَتْهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ...

(زمر/۴۹)

و چون به انسان آسیبی رسد ما را می خواند، اما وقتی نعمتی به او می بخشیم،
می گوید: این به خاطر علمم به من داده شده، حالی آنکه آن آزمون ویژه اوست ...

پس افرادِ « **غیر متدین** » آنقدر کم جنبه‌اند که
با احساسِ « **کمترین گشایشی** در زندگی »،
چنان « **غافل** » و « **مغرور** » می‌شوند که
« **همه الطافِ الهی** » را « **فراموش** »،
و به « **شانس** » و « **خرافات** » دیگر پناه می‌برند.

... وَ تَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ

... لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ

وَ ضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ (أنعام/۹۴)

... و آنچه را که در اختیار شما گذاشتیم پشت سرتان انداختید ...

پس پیوند میانتان بریده شده و آنچه را که می‌پنداشتید از دستتان رفته است.

... إِنَّ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ

هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ ... (زمر/ ٣٨)

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ (دخان/ ١٢)

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ

وَ يَكْشِفُ السُّوءَ ... (نمل/ ٦٢)

﴿ خرق ﴾

وَ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَ خَلَقَهُمْ
وَ خَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَ بنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ ... (أنعام/ ١٠٠)
وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا

إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَ لَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا (إسراء/ ٣٧)
فَانطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا
قَالَ أ خَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا ... (كهف/ ٧١)

قال رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي (طه/٢٥)

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ

فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ ... (زمر/٢٢)

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ (١)

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ ... (أنعام/١٢٥)

٥- « نفذ »:

إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ ...

فَانفُذُوا

لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ (رحمن / ٣٣)

🗨️ « نقد » 🗨️

... فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَ كُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ

فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ... (آل عمران/ ١٠٣)

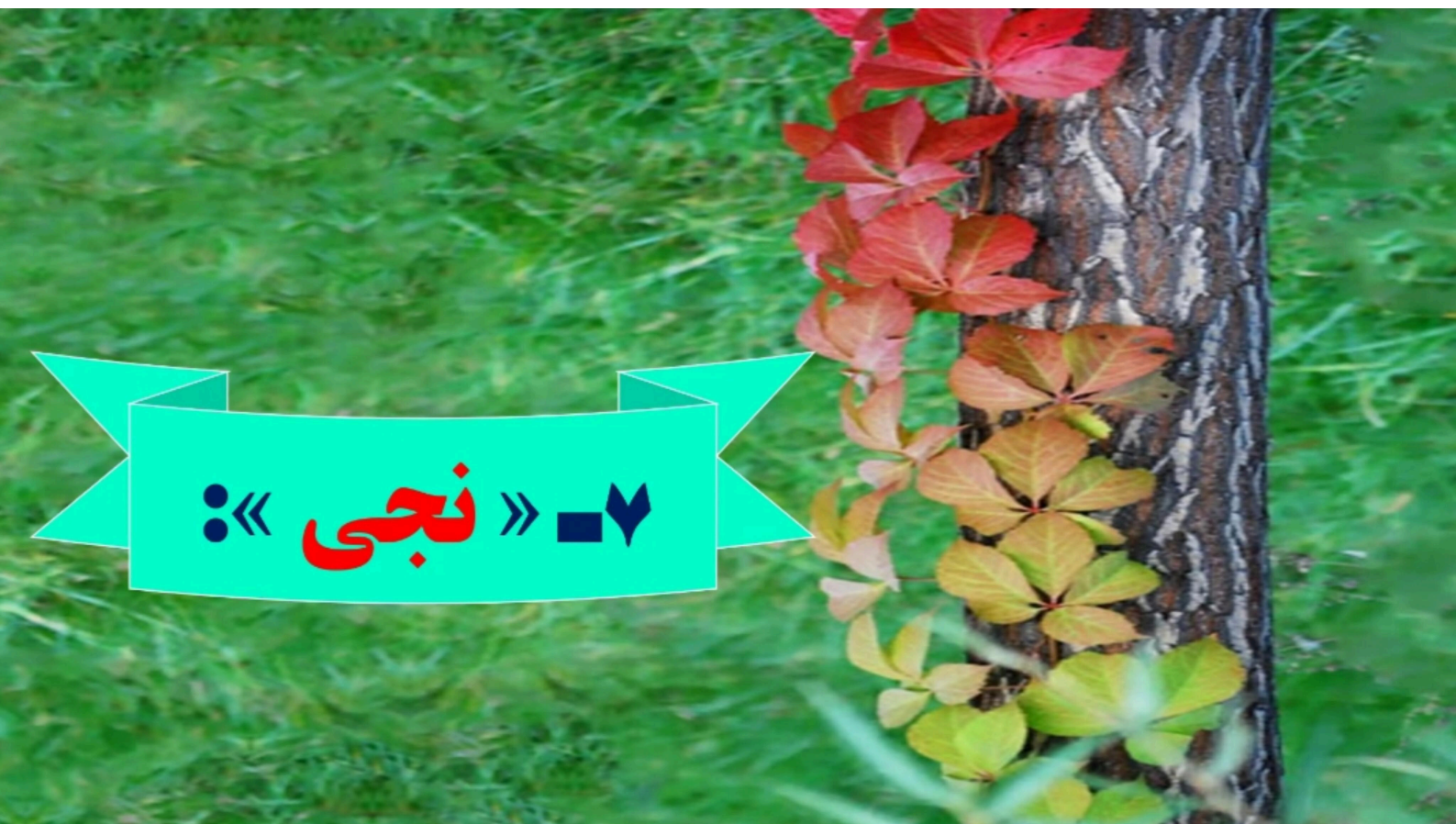
... وَإِنْ يَسْأَلُكَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِيمَا كُنْتُمْ لَا يُسْأَلُوكُمْ فِي شَيْءٍ لَّا **يَسْتَنْقِذُوكُمْ مِنْهُ** ضَعُفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ

(حج/ ٧٣)

... إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَّا تُدْفِعُ عَنْهُ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَ **لَا يُنْقِذُونَ**

(يس/ ٢٣)

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ **أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ** (زمر/ ١٩)

⦿ « نہجی » ▣ ▾

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (زمر/٦١)

وَنَجِّنَا الَّذِينَ آمَنُوا ... (فصلت/١٨)

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ (دخان/٣٠)

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ (قمر/٣٤)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ (صف/١٠)

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (بقره/٥٠)

⋮ « **طلع** » ▣ ↑

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطَّلِعُ عَلَىٰ قَوْمٍ

لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا (كهف/٩٠)

ما كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ ... (آل عمران/١٧٩)

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَتَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ... (كهف/١٧)

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا ... (٧٧) أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا (مريم/٧٨)

فَأَوْقَدْ لِي يَا هَامَانَ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أُطَّلِعُ إِلَىٰ إِلِهِ مُوسَىٰ .. (قصص/٣٨)

۹- « فجر » :

... فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ

فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ... (بقره/٦٠)

كَلِمَاتِ الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمِ مِنْهُ شَيْئًا

وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهْرًا (كهف/٣٣)

١٠- « فرج » :»

إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ
فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا...

(طه/٤٠)

وَإِذَا السَّمَاءُ **فُرِجَتْ** (مرسلات/٩)

۵۔ « **کلمات مترادف با فتح** » کدامند؟

« **خوّل** »، « **کشف** »، « **خرق** »،

« **شرح** »، « **نفذ** »، « **نقد** »،

« **فجر** »، « **فرج** »، « **طلع** »،

« **نجی** »، (**نبح**)

« فتح » در منابع دیگر:

فان الدنيا مشغله عن غيرها و لم يصب صاحبها منها شيئاً الا فتحت له حرصا عليها
دنيا انسان را از غير خود بيگانه می سازد دنيا طلبان به چیزی از دنيا نميرسند مگر اينکه حرص بر آنها باز ميشود . (نامه/ ۹)

فان الجهاد باب من ابواب الجنة، فتحه الله لخاصه اوليائه (خطبه/ ۲۷)
... وَ ضَاقتِ الدُّنْيَا عَلَيْكُمْ ضَيْقًا تَسْتَطِيلُونَ مَعَهُ أَيَّامَ الْبَلَاءِ عَلَيْكُمْ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ لِبَقِيَّةِ الْأَبْرَارِ مِنْكُمْ.
... و جنگ در میانتان طولانی و دنيا چنان بر شما تنگ شود که ایام بلا را طولانی پندارید تا روزی که خداوند
پرچم فتح را برای باقی مانده نیکان شما به اهتزاز در آورد (زمان ظهور حضرت حجّت عجل الله تعالی فرجه الشریف) (خطبه/ ۹۳)

أُولَئِكَ يَفْتَحُ اللَّهُ لَهُمْ أَبْوَابَ رَحْمَتِهِ وَ يَكْشِفُ عَنْهُمْ ضُرَّاءَ نَقْمَتِهِ.
خدا درهای رحمت را به روی آنان باز کرده و سختی عذاب خویش را از آنان گرفته است. (خطبه/ ۱۰۳)
لا تفتح الخيرات الا بمفاتيحه و لا تكشف الظلمات الا بمصابيحه (خطبه/ ۱۵۲)

يقتل في هذه الامه امام يفتح عليها القتل و القتال الى يوم القيامة (خطبه/ ۱۶۴)

و قد فتح باب الحرب بينكم و بين اهل القبلة و لا يحمل هذا العلم الا اهل البصر و الصبر و العلم بمواضع الحق (خطبه/ ۱۷۳)

فاستفتحوه و استنجحوه (خطبه/ ۱۹۵)

48

و بادر الهدى قبل ان تغلق ابوابه و تقطع اسبابه و استفتح التوبه و اماط الحوبه، (خطبه/ ۲۱۴) (گناه را از بين ببرد)

۲- « منظور از فتحنا » چیست؟

« **أَنَا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا** »

« گشایشی ممتد، روزافزون و همه‌جانبه است »،
و منحصر به فتح مکه نیست بلکه تا عاقل شدن اکثر مردم،
و ظهور آخرین حجت الهی و خلافت صالحان بر همه امور،

و « إقامة حق و تحقق عدالت و امنیت در جهان » ادامه دارد.

خدایا؛

با « **فتح و گشایشی** » که برایمان بدید آورده‌ای،
بیشترین « **بهره** » را برای « **بندگیِ تو** » ببریم،
و از « **کوچکترین نافرمانیِ ولیِّ تو** » بگریزیم،
و در « **ظهورِ آخرین حجتِ تو** » سهیم باشیم.